

Integraal Overzicht Beheerplannen
Kapitaalgoederen Openbare Ruimte
2020-2029

Projecttitel : Integraal Overzicht Beheerplannen
Kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2020 – 2029

Soort document : Versie definitief

Kenmerk :

Opdrachtgever : Gemeente Leiderdorp

Opgesteld door : David van Zanten

Teamleider : Gert-Jan Nottelmann

Paraaf opsteller : DZ

Paraaf teamleider : GJN

Datum : 13-2- 2019

Inhoudsopgave

MANAGEMENT SAMENVATTING	4
1. INLEIDING.....	6
1.1. Algemeen	6
1.2. Waar staan we nu?	6
1.2. Doel Integraal Overzicht Beheerplannen.....	6
1.3. Kader	7
2. PROCES TOTSTANDKOMING INDIVIDUELE BEHEERPLANNEN.....	7
2.1. Voor welke Domeinen een beheerplan?	7
2.2. Proces totstandkoming beheerplannen	7
3. WIJKVERVANGINGSPROGRAMMA	10
3.1. Afstemming vervangingen.....	10
4. FINANCIEEL OVERZICHT.....	11
4.1. Inleiding	11
4.2. Integraal Beheer Openbare Ruimte Totaal.....	11
4.3. Exploitatie per domein incl. kapitaallasten en inclusief dotaties.....	12
4.4. Exploitatie: dotaties Voorzieningen.....	16
4.5. Exploitatie VAT-kosten.....	17
4.6. Knop om aan te draaien.....	18
4.7. Onzekerheden.....	18

Bijbehorende Beheerplannen 2020-2029

1: Beheerplan Wegen	7: Beheerplan Water
2: Beheerplan Straatmeubilair	8: Beheerplan Reiniging
3: Beheerplan Spelen	9: Beheerplan begraafplaats
4: Beheerplan Openbare Verlichting	
5: Beheerplan Kunstwerken	
6: Beheerplan Groen	

MANAGEMENT SAMENVATTING

In een beheerplan wordt weergegeven hoe het beheer van het betreffende kapitaalgoed in de voorliggende planperiode wordt vorm gegeven. Onder beheer wordt hier verstaan: alle onderhouds- en vervangingsmaatregelen die nodig zijn voor het duurzaam instandhouden van de bestaande objecten en voorzieningen in de openbare ruimte.

Er zijn voor de volgende domeinen (kapitaalgoederen) beheerplannen 2020-2029 opgesteld; Wegen, Straatmeubilair, Spelen, Openbare Verlichting, Kunstwerken, Groen, Water, Reiniging en tot slot Begraafplaatsen.

De beheerplannen 2020-2029 zijn opgesteld op basis de huidige vigerende kaders: het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau B conform beleidskader "Beheervisie openbare ruimte" (vastgesteld 10 maart 2014) en zijn als uitgangspunt gehanteerd bij het opstellen van deze beheerplannen. Voor het beheerplan Begraafplaats geldt een inspanningsverplichting op beeldkwaliteitsniveau A.

Met het opstellen en vaststellen van de beheerplannen 2020-2029 kunnen de volgende resultaten benoemd worden;

- Met deze beheerplannen 2020-2029 realiseren we voor de komende planperiode de afgesproken beeldkwaliteit (Niveau B CROW) voor de openbare ruimte.
- Met de vastgestelde beheervisie openbare ruimte (RBS2014I00164, 10 maart 2014) en deze beheerplannen 2020-2029 is de basis voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte voor de komende 10 jaar inzichtelijk gemaakt en vastgelegd.
- We houden structureel rekening met Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT)-kosten voor groot onderhoud- en vervangingswerkzaamheden, wat de planning ten goede zal komen.
- We werken conform de beleidskaders en regels zoals is vastgelegd in de Financiële verordening 2018.
- We werken conform de beleidskaders en regels zoals deze door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) zijn opgesteld.
- We stemmen het meerjaren uitvoeringsprogramma beheer na vaststelling zowel intern als ook met andere programma's af en maken waar mogelijk werk met werk.
- We leveren met het vervangingsprogramma wijken belangrijke input zodat we goed kunnen anticiperen op en afstemmen met het programma duurzaamheid, programma bereikbaarheid en de verstedelijkingsopgave.

In onderstaande tabel is het totaal financieel overzicht (verschil benodigd budget ten opzichte van beschikbaar budget) opgenomen over alle domeinen inclusief dotaties voorzieningen en de uitzetting van de kapitaallasten.

Beheerplan	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kunstwerken	51	11	-2	-41	-68	-78	-112	-122	-131	-140
Water	-70	-28	-35	-42	-49	-56	-63	-70	-77	-83
Straatmeubilair	-158	-162	-166	-169	-169	-169	-168	-168	-171	-171
Openbare verlichting	-11	-21	-12	-13	-26	-36	-47	-53	-64	-72
Groen	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Spelen	-7	-18	-40	-45	-54	-59	-60	-64	-69	-73
Wegen	17	7	-8	-80	-159	-205	-214	-246	-281	-304
Begraafplaats	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reiniging	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Totaal	-277	-309	-361	-488	-623	-701	-763	-821	-891	-942

Tabel 0.1 Totaaloverzicht Exploitatie inclusief kapitaallasten en dotaties

Dekking voor de nadelen in de periode 2020 t/m 2023 kan deels gevonden worden door een deel van de kapitaallasten te dekken vanuit de bestemmingsreserve Integraal Beheer. In totaal wordt hiervoor € 4.500.000 ingezet van deze reserve, hiervan is € 2.580.259 het restantbudget uit de voorziening IBOR dat vrijvalt, dit wordt nader toegelicht in H4.4. en H4.5.

Indien deze dekking verwerkt wordt, is het eindsaldo zoals weergegeven in tabel 0.2.

Verschil vs dekking reserve IBOR	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verschil	-277	-309	-361	-488	-623	-701	-763	-821	-891	-942
Dekking reserve	157	219	242	249	249	243	243	243	241	237
Saldo	-120	-90	-120	-240	-374	-458	-520	-578	-650	-704

Tabel 0.2 Beschikbare dekking vanuit bestemmingsreserve Integraal Beheer

Het bovenstaande eindsaldo is het gevolg van het grote (wijk)vervangingsopgave en de daaruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie, dit saldo zal worden betrokken bij de uitwerking van de Kadernota 2020-2023 (zie verder toelichting H4).

Met de aangepaste werkmethodeken die met de beheervisie openbare ruimte zijn ingezet, het gebruik van het beheer- en informatiesysteem GBI, de verdere ontwikkeling van kennis, kunde en afstemming over zowel de domeinen als met projecten uit andere programma's zijn we in staat om kwaliteitsniveau B te realiseren en dit ook voor de planperiode 2020-2029 uit te voeren.

Ook belangrijk te noemen is dat de volledigheid en nauwkeurigheid waarmee deze beheerplannen zijn opgesteld verbeterd is ten opzichte van de beheerplannen uit 2014, onder andere dankzij het gebruik van het beheer- en informatiesysteem GBI. Zo zijn de areaalgegevens met GBI nu nauwkeuriger in beeld en is een verbeterlag gemaakt om de VAT kosten per domein inzichtelijk te maken. Dit zal de uitvoering van de groot onderhoud- en vervangingswerkzaamheden in relatie tot de planning ten goede komen.

1. INLEIDING

1.1. Algemeen

De gemeente is verantwoordelijk voor een adequaat beheer van haar kapitaalgoederen (ook wel domeinen genoemd) in de openbare ruimte zoals; Wegen, Speelvoorzieningen, Straatmeubilair, Kunstwerken, Riolering, Water, Openbare verlichting, Groen, Reiniging en Begraafplaats.

Deze vallen allen onder programma 2 Aantrekkelijk Leiderdorp. Voor het beheer van kapitaalgoederen dienen actuele beheerplannen beschikbaar te zijn en is een vereiste wanneer een voorziening voor groot onderhoud is ingesteld (zie BBV notitie materiele vast activa H6.6.3. dec. 2017). Een voorziening groot onderhoud wordt door de raad, op grond van de financiële verordening artikel 212 Gemeentewet, gevormd om de lasten groot onderhoud over meerdere begrotingsjaren te egaliseren.

In de Financiële Verordening 2018 van de gemeente Leiderdorp is in artikel 19b Onderhoud kapitaalgoederen opgenomen dat het college eens in de 4 jaar een beheerplan Integraal Beheer Openbare Ruimte aan de raad ter vaststelling aanbiedt.

Voor de hierboven genoemde kapitaalgoederen zijn daarom beheerplannen opgesteld. De individuele beheerplannen hebben normaliter een planperiode van 5 jaar, echter om te voldoen aan de 'financiële verordening 2018' is een doorkijk gemaakt tot en met 2029. Het Integraal Water Keten Plan (IWKP) volgt een eigen route en planperiode (2019-2023) vanwege het feit dat de planperiodes met de regiogemeenten in het kader van de samenwerking in de afvalwaterketen gelijk zijn getrokken.

In een beheerplan wordt weergegeven hoe het beheer van het betreffende kapitaalgoed in de voorliggende planperiode wordt vormgegeven. Onder beheer wordt hier verstaan: alle onderhouds- en vervangingsmaatregelen die nodig zijn voor het duurzaam instandhouden van de bestaande objecten en voorzieningen in de openbare ruimte. Binnen beheer en onderhoud wordt verder een onderscheid gemaakt tussen de dagelijkse verzorgende maatregelen, groot onderhoudsmaatregelen (om de technische en functionele staat te behouden) en het vervangen van objecten. Het resultaat is een schone, hele en veilige leefomgeving die voldoet aan vastgestelde kwaliteitsniveaus en functies zoals bereikbaarheid en toegankelijkheid.

De resultaatteams Leefomgeving en Samen Infra staan voor een integrale manier van beheren. Het gaat hierbij niet alleen over onderhoud maar ook over de afstemming met andere projecten vanuit bijvoorbeeld programma duurzaamheid. Ook met de inbreng van beheerkennis bij ontwikkeling, inrichten, handhaving en vergunningverlening openbare ruimte leveren de resultaatteams Leefomgeving en Samen Infra een belangrijke bijdrage aan het optimaal en efficiënt beheren van de openbare ruimte. Ook communicatie is een belangrijk instrument om inwoners en andere belanghebbenden duidelijk te maken wat, wanneer en waar gedaan wordt, maar ook om te vertellen welke rol zij zelf hebben bij het instandhouden van de openbare ruimte. Dit belang is onderkend en afstemming zoeken is inmiddels de standaard werkwijze in de beheerplannen en binnen de resultaatteams Leefomgeving en Samen Infra.

1.2. Waar staan we nu?

In 2014 is voor de eerste keer het integraal beheer van de kapitaalgoederen tegelijk vastgesteld met de kennis en informatie die op dat moment beschikbaar was. Inmiddels zijn we een stuk verder; de beheerorganisatie is anders ingericht, werkt zelfstandig en op basis van afspraken. De informatie over welk areaal en hoeveel hiervan we in beheer hebben is nu actueler dan in 2014. Dit komt onder andere door de ontwikkeling van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) en de verdere ontwikkeling van het beheer- en informatiesysteem GBI. Dat betekent dat de nu voorliggende beheerplannen actueler, beter en nauwkeuriger zijn voor wat betreft de uit te voeren onderhoudsmaatregelen en de hiermee gemoeide kosten.

1.3. Doel Integraal Overzicht Beheerplannen

Voor de kwaliteit van de openbare ruimte speelt het beheer en onderhoud hiervan een belangrijke rol, net als de functionele, esthetische, ruimtelijke en sociale aspecten. De resultaatteams Leefomgeving en Samen Infra zorgen nu, maar ook in de toekomst voor het goed en tijdig uitvoeren van onderhoud aan de kapitaalgoederen in de Openbare Ruimte. Daarnaast regelen en borgen ze dat ingrepen op het juiste moment, tegen de laagste mogelijk maatschappelijke kosten en zonder kapitaalvernietiging worden uitgevoerd. De beheerplannen

beschrijven het areaal dat onderhouden wordt, wat de kwaliteit ervan is en welke onderhoudsmaatregelen waar, wanneer en tegen welke kosten uitgevoerd worden. Het zijn echter niet alleen de individuele beheerplannen die belangrijk zijn, maar ook hoe integraal over de domeinen heen naar het beheer en onderhoud van de openbare ruimte gekeken wordt, en wat het effect hiervan is.

Doel van dit document "Integraal Overzicht beheerplannen kapitaalgoederen Openbare Ruimte 2020-2029" is om het college en de raad van de gemeente Leiderdorp inzicht te geven in de integrale doorkijk en de financiële effecten hiervan.

Het integraal financieel overzicht wordt gepresenteerd zodat in één document inzichtelijk is wat de financiële voor- en nadelen per domein en over alle domeinen gezamenlijk zijn.

1.4. Kader

De individuele beheerplannen (per domein) zijn opgesteld op basis van het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau B (zie figuur 1.4.1. voor een illustratie van beeldkwaliteit B) conform de beheervisie Openbare ruimte Leiderdorp zoals vastgesteld met RBS2014I00164.

Meubilair-recreatieve voorziening-bank(en) en/of tafel-deuken en gaten

Verrekenen op frequentie via RAW-werkcategorie 71				
A+	A	B	C	D
Er zitten geen deuken en gaten in de bank(en) en/of tafel.	Er zitten weinig deuken en gaten in de bank(en) en/of tafel.	Er zitten in beperkte mate deuken en gaten in de bank(en) en/of tafel.	Er zitten redelijk veel deuken en gaten in de bank(en) en/of tafel.	Er zitten veel deuken en gaten in de bank(en) en/of tafel.
deuken + gaten	deuken + gaten	deuken + gaten	deuken + gaten	deuken + gaten
0% per voorziening	≤ 0,1% per voorziening	≤ 1% per voorziening	≤ 5% per voorziening	> 5% per voorziening

Figuur 1.4.1 illustratie beeldkwaliteit B

Verder gelden per domein specifieke kaders, deze worden benoemd in de individuele beheerplannen.

2. PROCES TOTSTANDKOMING INDIVIDUELE BEHEERPLANNEN

2.1. Voor welke Domeinen een beheerplan?

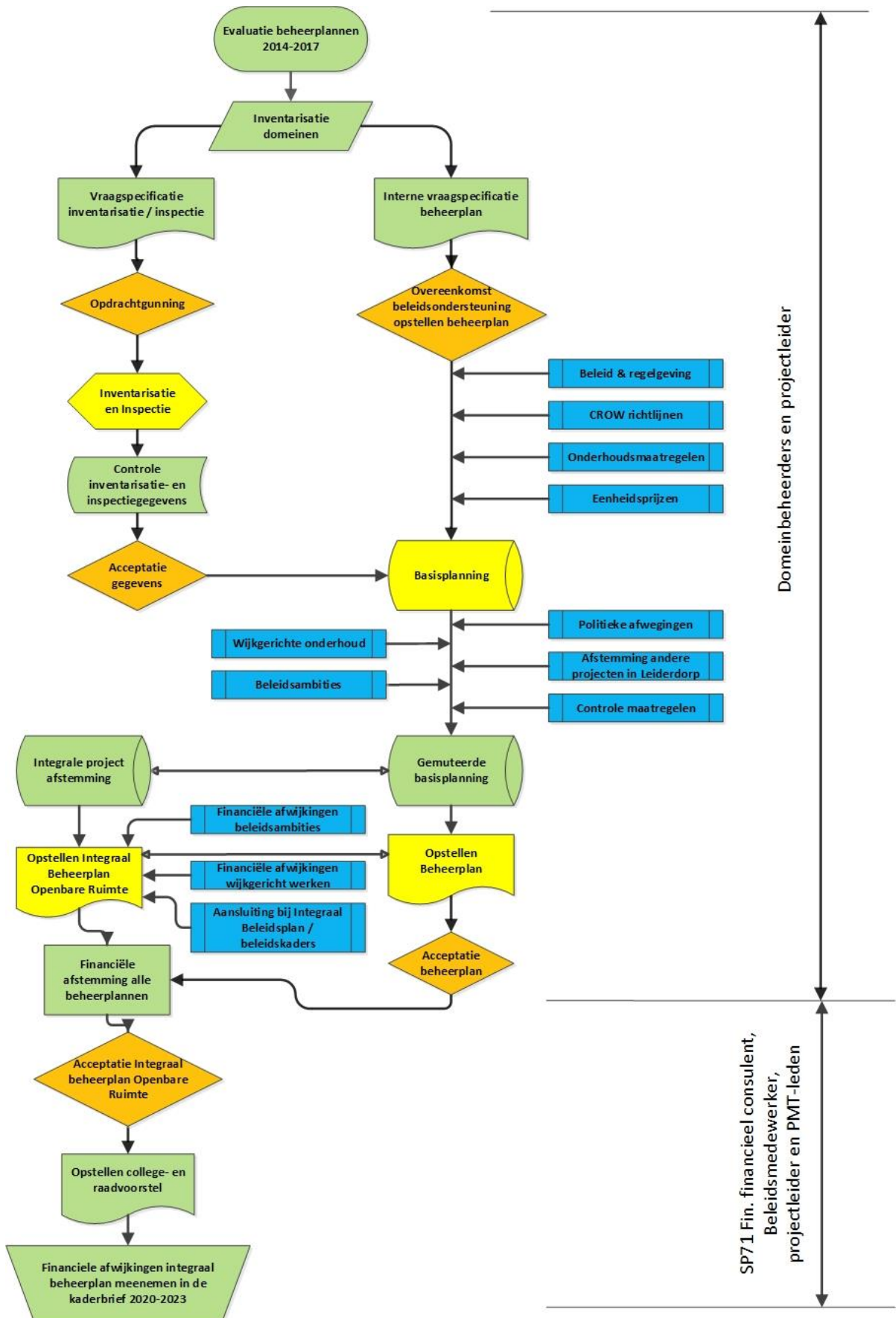
De openbare ruimte is binnen de gemeente Leiderdorp ingedeeld in verschillende domeinen, die vervolgens weer kunnen bestaan uit verschillende producten. Voor de volgende domeinen is een beheerplan opgesteld; Wegen, Straatmeubilair, Groen, Spelen, Kunstwerken, Openbare Verlichting, Water, Reiniging en Begraafplaats.

Voor de domeinen Spelen, Openbare Verlichting, Reiniging is geen voorziening ingesteld maar is wel een beheerplan gemaakt vanwege de integrale afweging.

2.2. Proces totstandkoming beheerplannen

Voor het opstellen van elk beheerplan moeten een aantal stappen worden uitgevoerd. In figuur 2.2.1 op bladzijde 9 is dit proces schematisch weergegeven. Op hoofdlijnen zijn deze stappen voor ieder beheerplan gelijk. Hieronder is per stap aangegeven wat deze inhoudt, waarom deze is uitgevoerd en wat ermee bereikt is.

1. Evaluatie beheerplannen 2014-2017
De beheerplannen uit de vorige planperiode 2014-2017 en de financiële systematiek (indeling begroting en realisatie) zijn geëvalueerd. Zo is bepaald of de onderhoudsmaatregelen het juiste effect hebben gehad en of er wijzigingen in de onderhoudssystematiek of financiële systematiek nodig zijn.
2. Inventariseren en vaststellen kwantiteit (wat hebben we in beheer?)
Hier is het areaal bepaald; wat hebben we in beheer en hoeveel hebben we hiervan. Als gevolg van continue veranderingen in de openbare ruimte is dit echter nooit helemaal actueel, ongeveer 95%-98% is inmiddels met de komst van het beheer- en informatiesysteem GBI actueel. Het areaal vormt de basis voor plannings- en benodigde kosten.
3. Inspecteren; vaststellen huidige kwaliteit
Voor een aantal domeinen is op basis van inspectieresultaten bepaald wat de actuele toestand, kwaliteit, van de objecten in dat domein is. Aan de hand van de inspectieresultaten wordt de prioritering bepaald; met andere woorden waar, wanneer, is welke onderhoudsmaatregel nodig om de functionaliteit en veiligheid van het object te garanderen.
4. Inventariseren relevant beleid en regelgeving
In deze stap is het relevante beleid en regelgeving inzichtelijk gemaakt. Dit vormt het kader voor de beheerplannen. Ook kan het zo zijn dat gewijzigde wet- en regelgeving van invloed is op de prioritering of juist nieuwe aanvullende maatregelen vragen. In hoofdlijnen is beleid en regelgeving onder te verdelen in 5 beleidsniveaus Europees, Rijks, Provinciaal, Waterschap en Gemeente.
5. Extra Controle en check op inspectieresultaten
Het betreft een controle op volledigheid. Met deze stap is zeker gesteld dat de resultaten uit de inspecties compleet zijn en een werkelijk weergave geven van de huidige kwaliteit van het domein.
6. Opstellen basisplanning
De inspectieresultaten zijn geanalyseerd en vervolgens geïmporteerd in het beheer- en informatiesysteem. Vervolgens is bepaald waar, wanneer, welke onderhoudsmaatregel nodig is om de functionaliteit te garanderen. Het resultaat is de basisplanning.
7. Afstemmen met overige werken en wensen.
Naar aanleiding van de basisplanning is vervolgens bepaald of het nodig is mutaties door te voeren. De mutaties vloeien voort uit bijvoorbeeld politieke keuzes, werk met werk maken zoals clusteren van maatregelen en clusteren van onderhoud per wijk, beleidskeuzes, of dat er sprake is van een herstructurering in de nabije toekomst waarbij met het uitvoeren van onderhoud aangesloten kan worden.
8. Opstellen beheerplan
De gemuteerde basisplanning is gebruikt bij het opmaken van de beheerplannen. De beheerplannen geven inzicht in de wet- en regelgeving, de kwantiteit en de kwaliteit van het betreffende domein, het te realiseren uitvoeringsprogramma en financiële afwijkingen tussen het benodigde en beschikbare budget.
9. Financiële afstemming beheerplannen
Vanuit de gemuteerde basisplanningen zijn vervolgens de financiële consequenties van de beheerplannen samengevoegd tot één integraal financieel overzicht. Hieruit blijkt het totaal benodigde budget dat nodig is voor de uitvoering van de beheerplannen. Vervolgens is de meerjarenbegroting vergeleken met het benodigde budget. Op basis van de hieruit voortkomende financiële resultaten wordt het bestuur geadviseerd of en zo ja welke aanpassingen er nodig zijn.
10. Bestuurlijke vaststelling
Vervolgens worden de beheerplannen bestuurlijk vastgesteld waarna verwerking plaats kan vinden in de kadernota 2020-2023 en de meerjarenbegroting 2020-2029.

Figuur 2.2.1 Schema proces totstandkoming beheerplannen

3. WIJKVERVANGINGSPROGRAMMA

3.1. Afstemming vervangingen

Er wordt de komende jaren veel werk in de openbare ruimte uitgevoerd. Niet alleen vanwege onderhoudsmaatregelen maar vooral ook vanwege verbeteringen in het kader van bereikbaarheid en herinrichting van de openbare ruimte in verschillende woonwijken. Deze werkzaamheden veroorzaken voor de gebruikers hinder in de openbare ruimte. Om deze hinder zoveel mogelijk te beperken is het van groot belang de werkzaamheden onderling af te stemmen. Naast het beperken van de hinder, is er ook een financiële component. Door goed met elkaar af te stemmen is het mogelijk in beeld te brengen welke onderlinge bijdragen naar elkaar verrekend kunnen worden. Hiermee wordt een efficiënte inzet van de middelen gerealiseerd en wordt zoveel als mogelijk is werk met werk gemaakt.

Om deze redenen is het vervangingsprogramma wege afgestemd op het uitvoeringsprogramma riolering (IWKP). Hiervoor zijn de projecten en onderhoudsmaatregelen over en weer in kaart gebracht en geografisch over elkaar heen gelegd.

In het Integraal Waterketenplan (IWKP) wordt gemeld dat in de jaren '60 en '70 wijken de komende jaren de riolering vervangen moet worden voor een gescheiden stelsel, waarbij de ambitie is om dit klimaatadaptief in te richten. Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden zal de hele straat open gaan, wat kansen biedt om de verouderde openbare ruimte vervangen voor nieuwe materialen en de straat duurzaam en klimaatadaptief in te richten.

De komende 10 jaar wordt in de volgende wijken zowel de riolering als de openbare ruimte vervangen. Achter de wijknaam is de verwachte uitvoeringsperiode weergegeven. Deze is echter onder voorbehoud omdat het uitvoeringsprogramma nog moet worden afgestemd op programma bereikbaarheid, programma duurzaamheid en andere projecten en ontwikkelingen. De verwachting is dat na deze afstemming de uitvoeringsperiodes gaan verschuiven, hierbij houden we onder andere rekening met de technische kwaliteit van de riolering en de openbare ruimte.

Projectnaam / Wijk	Verwachte uitvoeringsperiode
Oranjewijk	2020-2024
Doeskwartier West	2020-2024
Dreven (randen)	2020
Hooiweide/ Winterkade	2021
Kerkwijk/Wilgenpark	2022-2024
Kreken – Zuid	2024
Buitenstein/Brittenburg	2027-2028
Touwbaan/Rietschans	2024
Tollenaarsingel/Drakenstein	2022-2023
Zomen Noord & Zuid	2025-2026
Vogelwijk Noord & Zuid	2026-2029
Zijkwartier Zuid	2026-2029

4. FINANCIËEL OVERZICHT

4.1. Inleiding

In deze paragraaf worden de financiële overzichten van de beheerplannen gepresenteerd, waarbij de opmerkelijke afwijkingen worden toegelicht.

In de Financiële Verordening van de gemeente Leiderdorp staat dat investeringen met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 niet geactiveerd worden. In de beheerplannen openbare ruimte 2020-2029 is deze regel nu doorgevoerd. De betreffende investeringen zijn doorgerekend voor wat betreft de kapitaallasten en deze zijn in het exploitatieoverzicht verwerkt en opgenomen. In hoofdstuk 4.3 is per beheerplan specifiek het financiële effect van de kapitaallasten als gevolg van de investeringen opgenomen.

Een groot voordeel van het presenteren van de integrale beheerplannen (van alle domeinen kapitaalgoederen openbare ruimte binnen programma 2) op hetzelfde moment en met dezelfde planperiode, is dat financiële voor- en nadelen over de domeinen heen binnen programma 2 Leefbaarheid opgevangen kunnen worden zonder dat daarbij de transparantie verloren gaat.

4.2. Integraal Beheer Openbare Ruimte Totaal

In onderstaande tabel 4.2.1. is het totaal financieel overzicht opgenomen over alle domeinen inclusief dotaties voorzieningen en de uitzetting van de kapitaallasten. De autonome ontwikkeling om voor het domein Kunstwerken te voldoen aan de machinerichtlijn is hier ook in verwerkt. Deze staan vermeld in H4.3.

Beheerplan	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Kunstwerken	51	11	-2	-41	-68	-78	-112	-122	-131	-140
Water	-70	-28	-35	-42	-49	-56	-63	-70	-77	-83
Straatmeubilair	-158	-162	-166	-169	-169	-169	-168	-168	-171	-171
Openbare verlichting	-11	-21	-12	-13	-26	-36	-47	-53	-64	-72
Groen	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Spelen	-7	-18	-40	-45	-54	-59	-60	-64	-69	-73
Wegen	17	7	-8	-80	-159	-205	-214	-246	-281	-304
Begraafplaats	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Reiniging	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Totaal	-277	-309	-361	-488	-623	-701	-763	-821	-891	-942

Tabel 4.2.1. Totaaloverzicht Exploitatie inclusief kapitaallasten en dotaties (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Dekking voor de nadelen in de periode 2020 t/m 2023 kan deels gevonden worden door een deel van de kapitaallasten te dekken vanuit de bestemmingsreserve Integraal Beheer. In totaal wordt hiervoor € 4.500.000 ingezet van deze reserve, hiervan is € 2.580.259 het restantbudget uit de voorziening IBOR dat vrijvalt, dit wordt nader toegelicht in H4.4. en H4.5.

Indien deze dekking verwerkt wordt, is het eindsaldo zoals weergegeven in onderstaande tabel 4.2.2.

Verschil vs dekking reserve IBOR	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Verschil	-277	-309	-361	-488	-623	-701	-763	-821	-891	-942
Dekking reserve	157	219	242	249	249	243	243	243	241	237
Saldo	-120	-90	-120	-240	-374	-458	-520	-578	-650	-704

Tabel 4.2.2. Beschikbare dekking vanuit bestemmingsreserve Integraal Beheer

Het bovenstaande eindsaldo is het gevolg van de grote (wijk)vervangingsopgave en de daaruit voortvloeiende kapitaallasten op de exploitatie, dit saldo zal worden betrokken bij de uitwerking van de Kadernota 2020-2023. Met de aangepaste werkmethode die met de zelfsturende teams zijn ingezet, het gebruik van het beheer- en informatiesysteem GBI, de verdere ontwikkeling van kennis, kunde en afstemming over zowel de domeinen als met projecten uit andere programma's zijn we in staat om kwaliteitsniveau B te realiseren en dit

ook voor de planperiode 2020-2029 uit te voeren.

Om een beeld te krijgen bij het eindsaldo en dit af te wegen tegen de kapitaallasten van het investeringsprogramma 2020-2029 is in onderstaande tabel 4.2.3 de uitzetting van de kapitaallasten op de exploitatie weergegeven

Kapitaallasten '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	497	700	764	778	766	761	756	751	744	736
Benodigd	473	760	861	1.004	1.128	1.211	1.269	1.326	1.391	1.435
Verschil	23	-60	-97	-226	-362	-450	-513	-575	-647	-698

Tabel 4.2.3. O overzicht Kapitaallasten beheerplannen 2020-2029

Bij vergelijking van de tekorten van tabel 4.2.1 en 4.2.3 valt op te maken dat in de planjaren 2020-2029 de tekorten worden veroorzaakt door structureel tekort bij groen en straatmeubilair voor het onderhoud. In de planjaren vanaf 2021 worden het effect van de kapitaallasten van het investeringsprogramma 2020-2029 zichtbaar en neemt toe van 46% van het tekort in 2024 naar 74% van het tekort in 2029.

4.3. Exploitatie per domein incl. kapitaallasten en inclusief dotaties

Onderstaand is per domein het financieel resultaat inclusief eventuele dotaties aan de voorziening en de kapitaallasten gepresenteerd.

Kunstwerken

In onderstaande tabel 4.3.1. is de exploitatie Kunstwerken inclusief dotaties en kapitaallasten weergegeven. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende beheerplan.

Exploitatie 2020-2029	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	707	697	714	713	711	710	708	707	705	704
Benodigd	656	686	716	754	779	787	820	828	836	844
Verschil	51	11	-2	-41	-68	-78	-112	-122	-131	-140

Tabel 4.3.1. Exploitatie Kunstwerken inclusief dotaties en kapitaallasten. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In onderstaande tabel 4.3.2. wordt het effect van het investeringsprogramma kunstwerken 2020-2029 en de hieruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie gepresenteerd.

Kapitaallasten '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	78	212	229	227	226	224	223	222	220	219
Benodigd	78	252	281	319	345	353	386	394	402	410
Verschil	0	-40	-53	-92	-119	-128	-163	-172	-182	-191

Tabel 4.3.2. O overzicht effect kapitaallasten Kunstwerken. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Hierbij zijn de volgende opmerkingen te plaatsen. Het volledige tekort wordt veroorzaakt door de uitzetting op de kapitaallasten. De investering voor de Leiderdorpsebrug (€ 2,5 miljoen) stond gepland voor uitvoering in 2020, op basis van de laatste raming is dit aangepast naar € 3,1 miljoen. Het krediet is verdeeld over de planjaren 2019 en 2020. Dit verklaart het positieve saldo in 2020. Immers voorheen (bij uitvoering in 2019) werd met de volledige kapitaallasten in 2020 gerekend, nu worden de eerste kapitaallasten zichtbaar in 2020 en 2021. Het krediet voor het vervangen van Oude spoorbaanbrug is verhoogd van € 900.000 in 2021 naar € 1.434.704 in 2022.

Autonome Ontwikkeling Machinerichtlijn. Er is in deze planperiode een totaalbedrag van € 1.208.760 aan investeringen benodigd om de beweegbare bruggen te laten voldoen aan de machinerichtlijn. Deze richtlijn is onlangs aangepast en de benodigde investeringen voor de kunstwerken zijn daarmee het gevolg van een autonome ontwikkeling. Het betreft hier voornamelijk aanpassing van schakelkasten en vervangingen van elektrische installaties van de beweegbare bruggen. Deze hebben een afschrijving van 15 jaar. De kredieten en de hieruit voortvloeiende kapitaallasten zijn apart weergegeven in onderstaande tabel 4.3.3 en maken onderdeel uit van bovenstaande tabellen 4.3.1 en 4.3.2

Machinerichtlijn	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
krediet	300	0	0	0	0	474	0	0	0	435
kapitaallast	0	-22	-22	-22	-22	-22	-57	-56	-56	-56

Tabel 4.3.3. Kredieten en kapitaallasten a.g.v. machinerichtlijn (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Water

In onderstaande tabel 4.3.4. is de exploitatie Water inclusief dotaties en kapitaallasten weergegeven. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende beheerplan.

Exploitatie '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	381	385	387	387	387	387	386	386	386	386
Benodigd	451	412	422	429	436	442	449	456	463	469
Verschil	-70	-28	-35	-42	-49	-56	-63	-70	-77	-83

Tabel 4.3.4. Exploitatie Water inclusief dotaties en kapitaallasten (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In onderstaande tabel 4.3.5. wordt het effect van het investeringsprogramma water 2020-2029 en de hieruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie gepresenteerd. Onderdeel van het beheerplan water is het vervangen van de beschoeiingen waar binnen het MIP Water kredieten voor zijn opgenomen.

Kapitaallasten '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	26	30	32	32	32	32	32	31	31	31
Benodigd	26	37	47	54	60	67	74	81	87	94
Verschil	0	-7	-14	-21	-29	-36	-42	-49	-56	-63

Tabel 4.3.5. O verzicht effect kapitaallasten Water. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Het verschil in de exploitatie water wordt veroorzaakt doordat in de komende jaren structureel € 20.000 per jaar meer benodigd is voor het uitvoeren van inspecties, schouwen, onderzoeken en het opstellen van beleids- en beheerplannen. De overige financiële afwijkingen betreffen de kapitaallasten (zie tabel 4.3.5) van het nieuwe investeringsprogramma voor het vervangen van de beschoeiingen. In het eerste planjaar 2020 is € 50.000 opgenomen om onderzoek en inspecties uit te voeren op de duikers zodat voor de planperiode 2021 en verder een gefundeerd uitvoeringprogramma beschikbaar is.

Straatmeubilair

In tabel 4.3.6. is de exploitatie Straatmeubilair inclusief dotaties aan de voorziening en kapitaallasten uit het investeringsprogramma straatmeubilair weergegeven. Het vervangen van de pollers en slagbomen maakt onderdeel van het beheerplan straatmeubilair en zijn als investeringen in het MIP Straatmeubilair opgenomen. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende beheerplan.

Exploitatie '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	2	4	4	4	4	4	4	4	2	2
Benodigd	160	167	170	173	173	173	173	173	173	173
Verschil	-158	-162	-166	-169	-169	-169	-168	-168	-171	-171

Tabel 4.3.6. Exploitatie Straatmeubilair inclusief dotaties. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In tabel 4.3.7. wordt het effect van het investeringsprogramma straatmeubilair 2020-2029 en de hieruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie gepresenteerd.

Kapitaallasten '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	2	4	4	4	4	4	4	4	2	2
Benodigd	2	8	12	15	15	15	15	14	15	15
Verschil	0	-4	-8	-11	-11	-10	-10	-10	-13	-13

Tabel 4.3.7. O verzicht effect kapitaallasten Straatmeubilair (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Het negatief saldo wordt voor 95% veroorzaakt door dotaties aan de voorziening straatmeubilair waar voorheen deze onderhoudskosten ten laste van onderhoud wegen werden gebracht. Voor het onderhouden en vervangen van de wegmarkering en belijning, het vervangen van verkeersborden, bewegwijzeringborden en het vervangen van bakjes, hekken en palen wordt jaarlijks € 123.383 aan de nieuw te vormen voorziening Straatmeubilair gedoteerd om deze werkzaamheden uit te bekostigen.

Openbare Verlichting

In tabel 4.3.8. is de exploitatie Openbare Verlichting inclusief kapitaallasten weergegeven. Het groot onderhoud wordt ten laste van de exploitatie gebracht en is in financiële omvang te klein om hiervoor een voorziening groot onderhoud in te richten. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende beheerplan.

Exploitatie '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	299	322	363	375	374	373	373	372	371	371
Benodigd	310	343	376	388	400	410	420	425	435	442
Verschil	-11	-21	-12	-13	-26	-36	-47	-53	-64	-72

Tabel 4.3.8. Exploitatie Openbare Verlichting inclusief kapitaallasten. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In onderstaande tabel 4.3.9. wordt het effect van het investeringsprogramma Openbare Verlichting 2020-2029 en de hieruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie gepresenteerd.

Kapitaallasten '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	32	55	97	108	107	107	106	105	104	104
Benodigd	30	65	82	96	110	130	140	150	161	170
Verschil	2	-10	15	12	-3	-23	-34	-45	-57	-66

Tabel 4.3.9. Overzicht effect kapitaallasten Openbare Verlichting. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Het verschil is enerzijds te verklaren door de jaarlijks toenemende energiekosten en anderzijds door de uitzetting van de kapitaallasten als gevolg van het investeringsprogramma 2020-2029. Voor wat betreft de kapitaallasten geldt dat het hier vooral de vervangingskosten van armaturen en lichtmasten betreft die buurtgericht worden uitgevoerd.

Groen

In onderstaande tabel 4.3.10. is de exploitatie Groen inclusief dotaties aan de voorziening Groen weergegeven. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende beheerplan.

Exploitatie '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	1.733	1.733	1.631	1.631	1.624	1.624	1.624	1.623	1.623	1.620
Benodigd	1.833	1.833	1.731	1.731	1.724	1.724	1.724	1.723	1.723	1.720
Verschil	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100

Tabel 4.3.10. Exploitatie Groen inclusief dotaties. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Het negatief saldo van € 100.000 wordt veroorzaakt door een hogere dotatie aan de voorziening groen om het groen, zoals bomen en heestervakken te vervangen die aan het einde van hun levensduur zijn. In de huidige meerjarenbegroting zijn hiervoor onvoldoende financiële middelen opgenomen om het groen te vervangen en beeldkwaliteit B te borgen.

In onderstaande tabel 4.3.11. wordt het effect van het investeringsprogramma Groen 2020-2029 en de hieruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie gepresenteerd. Er zijn in het beheerplan Groen 2020-2019 geen nieuwe investeringen opgenomen.

Kapitaallasten 20-29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	24	24	24	24	16	16	16	16	16	12
Benodigd	24	24	24	24	16	16	16	16	16	12
Verschil	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 4.3.11. Overzicht effect kapitaallasten Groen (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Spelen

In tabel 4.3.12. is de exploitatie Spelen inclusief kapitaallasten weergegeven.

Het groot onderhoud wordt ten laste van de exploitatie gebracht en is in financiële omvang te klein om hier een voorziening groot onderhoud voor in te richten. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende beheerplan.

Exploitatie '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	141	141	140	139	139	138	138	137	136	136
Benodigd	148	159	180	184	193	197	198	201	205	208
Verschil	-7	-18	-40	-45	-54	-59	-60	-64	-69	-73

Tabel 4.3.12. Exploitatie Spelen inclusief dotaties en kapitaallasten. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In onderstaande tabel 4.3.13. wordt het effect van het investeringsprogramma Spelen 2020-2029 en de hieruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie gepresenteerd.

Kapitaallasten '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	91	91	90	90	89	88	88	87	87	86
Benodigd	91	102	123	127	136	140	141	144	148	151
Verschil	0	-11	-33	-38	-47	-52	-53	-57	-62	-65

Tabel 4.3.13. O verzicht effect kapitaallasten Spelen (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In tabel 4.3.13. is goed zichtbaar dat het effect van de kapitaallasten voor het grootste deel de oorzaak zijn van het tekort op de exploitatie zoals is weergegeven in tabel 4.3.12.

Echter de investeringen zijn noodzakelijk voor de vervanging van de speeltoestellen die aan het einde van hun reguliere levensduur zijn en waarvan de conditie dusdanig is dat levensduur verlengende maatregelen of aanvullende onderhoudsmaatregelen niet langer mogelijk of doelmatig zijn.

Wegen

In onderstaande tabel 4.3.14. is de exploitatie Wegen inclusief dotaties en kapitaallasten weergegeven. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het betreffende beheerplan.

Exploitatie '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	1.117	1.159	1.163	1.167	1.166	1.164	1.162	1.161	1.159	1.157
Benodigd	1.100	1.151	1.171	1.248	1.324	1.369	1.377	1.407	1.440	1.461
Verschil	17	7	-8	-80	-159	-205	-214	-246	-281	-304

Tabel 4.3.14. Exploitatie Wegen inclusief dotaties en kapitaallasten. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In onderstaande tabel 4.3.15. wordt het effect van het investeringsprogramma Wegen 2020-2029 en de hieruit voortkomende kapitaallasten op de exploitatie gepresenteerd.

Kapitaallasten '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	242	284	288	293	291	289	288	286	284	283
Benodigd	221	272	292	369	445	490	498	528	561	582
Verschil	21	11	-4	-76	-154	-201	-210	-242	-277	-300

Tabel 4.3.15. O verzicht effect kapitaallasten Wegen (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

In tabel 4.3.15 is goed zichtbaar dat het effect van de kapitaallasten als gevolg van het investeringsprogramma wegen 2020-2029 verantwoordelijk is voor het gehele tekort op de exploitatie wegen. De investeringen die zijn opgenomen in de MIP Wegen sluiten aan bij het vervangingsprogramma riolering (zie IWKP) en betreffen alle verhardingen die de komende 10 jaar aan het einde van hun levensduur komen. Hierdoor kunnen we komende perioden werk met werk maken en worden kosten zo effectief mogelijk ingezet.

Reiniging

In onderstaande tabel 4.3.16. is de exploitatie Reiniging weergegeven, het betreft hier met name regulier onderhoud wat voor 80% door de eigen dienst wordt uitgevoerd en wat voor 20% wordt uitbesteed aan de markt. Het betreft hier ondersteuning voor het onkruidvrij houden van de verhardingen in de gemeente. Uit het beheerplan blijkt dat met de huidige beschikbare middelen de verharding op beeldkwaliteit B schoon gehouden kan worden en dat het onkruid kan worden bestreden.

Exploitatie '20-'29	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Beschikbaar	1.305	1.305	1.305	1.305	1.305	1.305	1.305	1.305	1.305	1.305
Benodigd	1.303	1.303	1.303	1.303	1.303	1.303	1.303	1.303	1.303	1.303
Verschil	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Tabel 4.3.16. Exploitatie Reiniging. (bedragen x € 1.000)(-/- is nadeel)

Begraafplaats

Omdat het beheerplan begraafplaats een gesloten exploitatie is waarbij wordt gewerkt met baten en lasten is de financiële afwijking van dit beheerplan niet in te zetten in de afweging met de andere domeinen. Er zijn geen financiële afwijkingen te melden. Voor het beheerplan zelf ligt er een uitvoeringsprogramma op basis waarvan de komende jaren de begraafplaats onderhouden kan worden op onderhoudsniveau A. Verder wordt verwezen naar het beheerplan Begraafplaats.

4.4. Exploitatie: dotaties Voorzieningen

Om beheersing van de budgetten binnen de voorzieningen te vergroten wordt voorgesteld aan de raad (Kadernota 2020) om in plaats van de huidige Voorziening IBOR een vijftal nieuwe voorzieningen in te stellen, namelijk voor de domeinen Kunstwerken, Water, Straatmeubilair, Groen en Wegen, dit sluit tevens aan bij de BBV regelgeving.

Het nog beschikbare budget uit de voorziening wordt voor de 5 domeinen conform onderstaande tabel ingezet als startbudget en het eindsaldo van € 2.580.259 wordt aan de bestemmingsreserve Integraal Beheer toegevoegd. Dit wordt nader toegelicht in H4.5.

Voor het verloop van de individuele voorzieningen groot onderhoud wordt verwezen naar hoofdstuk 12 Budgetten in de desbetreffende beheerplannen.

Voorziening IBOR 1-1-2020	3.310.259 *
Kunstwerken	400.000
Water	200.000
Straatmeubilair	10.000
Groen	20.000
Wegen	100.000
Saldo Voorziening IBOR	2.580.259
*huidige prognose o.b.v. begroting 2019	

Tabel 4.4.1. Overzicht stand van de voorziening IBOR – incidentele onttrekkingen voor nieuwe voorziening en eindsaldo

Voor elke bestaande voorziening is in de beheerplannen 2020-2029 de benodigde dotatie berekend (periode van 10 jaar) in de exploitatie opgenomen. Met de voorziening worden pieken in de begroting voorkomen en daarmee geëgaliseerd. De lasten van de uit te voeren groot onderhoud werkzaamheden in deze planperiode tonen aan dat de diverse dotaties in een aantal gevallen aangepast moeten worden. Indien geen aanpassing aan de dotatie zou worden doorgevoerd, betekent dat dat de stand van de voorziening negatief zou gaan worden, hetgeen in het kader van het Besluit Begrotingen en Verantwoording (BBV) niet toegestaan is. Ook worden de dotaties naar beneden aangepast indien de onttrekkingen lager zijn dan eerder verwacht om zo te voorkomen dat het saldo in de voorziening te hoog oploopt. In onderstaande tabel 4.4.2 is weergegeven voor welke voorzieningen dat geldt. Hierbij is de hoogte van de oude en de nieuw voorgestelde dotatie weergegeven.

Domein Voorziening	Hoogte huidige dotatie	Hoogte nieuwe dotatie
Kunstwerken	€ 165.421	€ 163.099
Water	€ 133.311	€ 110.000
Wegen	€ 354.435	€ 695.000
Wegen DV	€ 42.588	t.l.v. MIP wegen
Openbare verlichting	€ 31.608	t.l.v. exploitatie
Groen	€ 198.325	€ 310.000
Straatmeubilair	€ 0	€ 123.383
Dotaties Totaal	€ 925.688	€ 1.401.482

Tabel 4.4.2. O verzicht huidige dotaties aan de voorziening IBOR en de toekomstige dotaties aan de 5 aparte voorzieningen groot onderhoud.

Uit bovenstaande tabel 4.4.2 is te lezen dat de dotaties in totaal toenemen met ± € 500.000. Deze toename is gedekt binnen de exploitatie. Anders gezegd, er heeft een verschuiving van de middelen binnen de exploitatie en de voorziening plaatsgevonden en zijn onderling gelijk gebleven.

Voor de domeinen Openbare Verlichting en Reiniging zijn geen voorzieningen benodigd.

4.5. Bestemmingsreserve Integraal Beheer

Op basis van de begroting 2019 is de stand van de bestemmingsreserve Integraal Beheer op 1-1-2020 ruim € 2,1 miljoen. Zoals in H4.4 is toegelicht zal met het opheffen van de voorziening IBOR een eindsaldo van ruim € 2,5 miljoen vrijvallen waarbij wordt geadviseerd dit saldo te storten in deze bestemmingsreserve.

Indien het overschot van de voorziening voor groot onderhoud van de openbare ruimte inderdaad wordt gestort in deze reserve dan is er ca. € 4,6 miljoen beschikbaar. Wij stellen voor om € 4,5 miljoen van deze reserve in te zetten ter dekking van de afschrijvingskosten van een aantal bestaande en een aantal nieuwe investeringen. Op deze manier ontstaat 'structurele' dekking waarbij de vrijval uit de reserve over de periode 2020 tot en met 2045 is gefixeerd.

Deze dekking is verwerkt in de tabellen in H4.2. en in de managementsamenvatting.

Bovenstaande zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad in de kadernota 2020-2023.

4.6. Exploitatie VAT-kosten.

Om de groot onderhoudswerkzaamheden en investeringen in de uitvoering tot realisatie te brengen, zijn VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) noodzakelijk. Het betreft hier kosten voor het voorbereiden van de werkzaamheden, het opstellen van contracten, het begeleiden van de aanbesteding en het voeren van directie en toezicht op de uitvoering van de werkzaamheden. In deze beheerplannen zijn de VAT-kosten nadrukkelijk in beeld gebracht en verwerkt. Onderstaand wordt inzichtelijk gemaakt met welk percentage voor de VAT-kosten is gerekend. Bij 0% VAT worden de Voorbereiding, Administratie en Toezicht werkzaamheden uitgevoerd door medewerkers van de eigen dienst en is geen aanvullend budget nodig om dit uit te voeren.

Domein VAT%	Groot onderhoud	Investeringen
Kunstwerken	22%	22%
Water		
Wegen	12%	16%
Openbare verlichting	0%	0%
Groen	0%	nvt
Straatmeubilair	0%	16%
Spelen	0%	10%
Begraafplaats	0%	16%

Tabel 4.6.1 O verzicht VAT-percentage per domein.

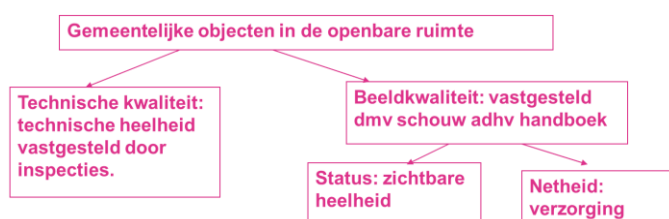
4.7. Knop om aan te draaien

Er bestaat nog een keuze op het gebied van de gewenste beeldkwaliteit die bij wijziging naar een lagere kwaliteit een effect op het eindsaldo kan hebben zoals opgenomen in paragraaf 4.2.

Beeldkwaliteit: niveau verlagen van "B" naar "C"

Het huidige kader is beeldkwaliteit niveau B. Het is mogelijk de keuze te maken de beeldkwaliteit te verlagen naar niveau C met de gedachte dat dit lagere onderhoudskosten met zich meebrengt. Er zijn echter een paar redenen te noemen dit niet te doen.

- Een verlaging van het beeldkwaliteitsniveau naar niveau C leidt tot een rommeliger beeld in het dorpscentrum en de wijken.
- Het differentiëren in niveaus (wijk X op niveau B en wijk Y op niveau C) leidt tot verwarring en onbegrip onder gebruikers en het compliceert de bedrijfsvoering.
- Zoals te zien is in onderstaande figuur 4.7.1. wordt de toestand (de actuele situatie waarin het object zich bevindt) bepaald door enerzijds de technische kwaliteit en anderzijds de beeldkwaliteit.

Figuur 4.7.1. Toestandsbepaling objecten in de openbare ruimte

- De beeldkwaliteit bestaat uit netheid en status (zichtbare heelheid). Het is met name dit deel dat met de niveauverandering in beeld komt. De technische kwaliteit wordt bepaald door inspecties waarbij ook onzichtbare heelheid beoordeeld en in beeld gebracht wordt. Het is belangrijk deze onzichtbare heelheid goed in beeld te hebben omdat de reparaties hiervan vaak veel geld kosten. Het verlagen naar niveau C neemt met name hier met zich mee dat goedkoop duurkoop wordt. Maar ook op de minder technische domeinen kan zich dit voordoen. Een voorbeeld¹ is niveau C in plantvakken waar gemeenten vaak vasthouden (ondanks niveau C) aan het niet toestaan van uitmaaien, zodevorming, beperken van onkruidresten en machinaal knippen, maar met niveau C wel 10% niveau D toestaan. Hier is niveau C in de praktijk duurder dan niveau B. Helemaal als dit ook nog eens sierbeplanting betreft! De kosten zitten vooral in afname van werksnelheid door forse onkruidgroei, extra kosten bij uitharken en afvoeren en versnelde afschrijvingen. In de praktijk is dit onwerkbaar en wordt of op B onderhouden en is C net zo duur als niveau B of ligt er toch een C niveau met alle gevolgen voor versnelde afschrijving van dien. In beide gevallen realiseert de gemeente niet haar besparing. Zo is er een lange lijst aan voorbeelden waarbij C in de praktijk niet werkt.

Op basis van deze ervaringen wordt geadviseerd het beeldkwaliteitsniveau te handhaven op niveau B.

4.8. Onzekerheden

In een aantal beheerplannen zijn nog uit te voeren onderzoeken opgenomen waarvan het financiële effect pas bekend is als de resultaten van deze onderzoeken bekend zijn.

Het is transparant deze onderzoeken hier kort te benoemen omdat hiervoor gedurende de planperiode 2020-2029 wellicht aanvullende middelen nodig kunnen zijn. Deze zullen dan via de reguliere P&C-cyclus bij de desbetreffende kadernota aangemeld worden.

- **Domein Water - beschoeiingen**

Onderdeel van het domein Water zijn de beschoeiingen. In 2019 wordt het areaal geïnspecteerd en kunnen meer gedetailleerd de schadebeelden worden vastgelegd. Op basis van de ernst en de omvang wordt bepaald wanneer welke maatregelen uitgevoerd moeten worden. Dit kan betekenen dat in deze planperiode 2020-2029 nog vervangingen uitgevoerd (technische noodzaak) moeten worden die nu nog niet (financieel) voorzien

¹ Interview met Remko Kamstra, Cyber Adviseurs, over Kwaliteit C in een ander daglicht

zijn of dat werkzaamheden vanwege urgentie naar voren worden getrokken of naar achteren worden geschoven.

- **Domein Water - duikers**

Er is momenteel geen actueel vervangings- en investeringsplan voor duikers. In 2020 vindt een onderzoek en inspectie aan de duikers plaats, deze zullen meer inzicht geven in de kosten die gemoeid zijn bij onderhoud en eventuele vervanging van duikers. Hiermee wordt in deze planperiode een actueel vervangings- en investeringsplan opgesteld.

- **Keuze materialisatie**

In aansluiting op het vervangingsprogramma riolering (IWKP) zijn in het meerjaren investeringsprogramma kredieten opgenomen om de openbare ruimte te vervangen. Voor deze vervangingen is een aanname gedaan en is gerekend met gemiddelde kosten om de producten te vervangen.